

**Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści
w Jeleniej Górze**

PROGRAM NAUCZANIA
do przedmiotu
FLET POPRZECZNY

nr 04/2023/2024

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	str. 2
II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE	str. 2
III. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	str. 4
IV. MATERIAŁ NAUCZANIA	
1. Treści nauczania dla kl. 1 – 6/6 oraz 1-4/4	str. 5
2. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 9
3. Opis osiągnięć po zakończeniu etapu edukacyjnego	str. 13
V. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA	
1. Ogólna koncepcja	str. 14
2. Wskazówki metodyczne	str. 16
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu	str. 20

I. WSTĘP

Autor:

Elżbieta Płachciak

Nazwa szkoły: Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze

Etap edukacyjny: pierwszy

Przedmiot: FLET POPRZECZNY

II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

INSTRUMENT GŁÓWNY – FLET			
CELE KSZTAŁCENIA			
Wiedza	Umiejętności		Kompetencje
1. Przystwojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – fletu.	2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.	3. Prezentacja publiczna.	4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji		
1. Przystwojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – fletu.			
	Uczeń:		
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	1) określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.		
2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;	1) omawia w zarysie historię fletu i jego odmiany; 2) wymienia reprezentatywne utwory fletowe oraz ich kompozytorów z różnych epok; 3) wymienia wybitnych flecistów o znaczącym dorobku artystycznym.		
3) budowa i pielęgnacja instrumentu;	nazywa elementy budowy fletu, wyjaśnia sposób składania tych elementów oraz określa zasady jego pielęgnacji.		

4) technika wykonawcza.	<ol style="list-style-type: none"> 1) omawia warsztat wykonawczy, w tym budowę aparatu oddechowego oraz jego rolę w grze na flecie; 2) opisuje możliwości techniczne instrumentu; 3) wskazuje podstawowe czynniki mające wpływ na intonację.
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.	
	Uczeń:
1) aparat gry;	<ol style="list-style-type: none"> 1) prezentuje poprawny aparat gry, w tym technikę oddechową i technikę zadęcia; 2) kontroluje prawidłową postawę, ułożenie rąk i palców podczas gry.
2) technika gry;	<ol style="list-style-type: none"> 1) stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry; 2) posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką oraz potrafi modulować barwę dźwięku z zachowaniem prawidłowej intonacji; 3) dysponuje biegłością techniczną pozwalającą na swobodne wykonywanie utworów; 4) dysponuje prawidłową emisją dźwięku.
3) interpretacja;	<ol style="list-style-type: none"> 1) interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną pod kierunkiem nauczyciela; 2) wykazuje się w grze muzykalnością i wrażliwością artystyczną.
4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;	<ol style="list-style-type: none"> 1) posługuje się specjalistyczną terminologią; 2) realizuje zasady notacji muzycznej; 3) czyta nuty a vista.
5) samodzielna praca;	<ol style="list-style-type: none"> 1) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela; 3) kontroluje własną grę podczas ćwiczenia; 4) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań; 5) stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych; 6) stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego; 7) korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu; 8) planuje i organizuje systematyczną pracę.
6) współpraca.	<ol style="list-style-type: none"> 1) realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem; 2) dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz roli wykonywanej partii; 3) współpracuje z akompaniatorem.
3. Prezentacja publiczna.	
	Uczeń:

1) praktyka estradowa;	1) koncentruje się podczas występu; 2) opanowuje treść; 3) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji; 4) wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.
2) prezentacja w mediach cyfrowych.	1) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych; 2) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny i zawodowy;	1) analizuje własne kompetencje; 2) aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności; 3) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności; 4) dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze; 5) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.
2) etyka zawodowa.	1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku; 2) przyjmuje odpowiedzialność za powierzone zadania artystyczne.
<p style="text-align: center;">WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA</p> <p>1. Sala lekcyjna dostosowana akustycznie. 2. Wyposażenie sali: fortepian lub pianino, pulpit, lustro, metronom. 3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny. 4. Sala koncertowa lub kameralna.</p>	

III. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty;
- 2) interesuje się kulturą;
- 3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;

- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;
- 8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
- 2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;
- 3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia, niezbędne do dalszego rozwoju;
- 4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non-legato;
- 7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
- 11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
- 12) zna zasady notacji muzycznej;
- 13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 14) realizuje przewidziane programem nauczania zadania techniczno – wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrykę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga, zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych;

4. Przygotowanie do występów publicznych Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;

- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych; 5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

IV. MATERIAŁ NAUCZANIA

1. Treści nauczania dla kl. 1-6/6 oraz 1-4/4

Klasa 1 cyklu sześcioletniego:

- znajomość podstawowej wiedzy dotyczącej historii fletu,
- poznanie budowy fletu i sposobu jego pielęgnacji,
- opanowanie prawidłowej postawy oraz właściwego trzymania fletu ,
- opanowanie prawidłowego ułożenia rąk i palców podczas gry,
- opanowanie podstaw techniki oddechu,
- opanowanie podstaw techniki zadęcia.

Uczeń realizuje:

- gamy i pasaże durowe i molowe do dwóch znaków przykluczowych w obrębie oktawy całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami non-legato i legato w tempie wolnym w dynamice mezzoforte;
- ćwiczenia i duety realizowane w oparciu o wybraną szkołę gry na flecie;
- cztery utwory dowolne z akompaniamentem.

Klasa 2 cyklu sześcioletniego:

- dalsze doskonalenie zadęcia, oddechu i postawy,
- opanowanie stopniowania dynamiki,
- kształtowanie dźwięku na długich wartościach nut,
- praca nad biegłością palców w skali d1 – d3,
- rozwijanie umiejętności gry pamięciowej, zespołowej i z akompaniamentem,
- wprowadzenie ćwiczeń w czytaniu a'vista,
- umiejętność słuchania własnej gry i korygowania błędów,
- znajomość podstawowych zasad zachowania się na scenie,
- ćwiczenia pomagające w opanowaniu stresu przed i w trakcie występu.

Uczeń realizuje:

- gamy i pasaże durowe i molowe do dwóch znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami non legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, dynamice mezzoforte, tercje;
- ćwiczenia i duety realizowane w oparciu o wybraną szkołę gry na flecie;
- sześć utworów dowolnych z akompaniamentem.

Klasa 3 cyklu sześcioletniego:

- dalsze doskonalenie techniki zadęcia i oddechu,
- kształtowanie dźwięku na długich wartościach nut, wydłużanie oddechu,
- doskonalenie gry legato, non-legato, staccato pojedyncze w skali d1 – f3,
- praca nad biegłością palców w skali d1 – f3,
- realizacja zmian dynamicznych zawartych w opracowanych utworach,
- samodzielne opracowywanie krótkich utworów z uwzględnieniem precyzji rytmicznej, artykulacji i oddechu,
- wprowadzenie ozdobników – mordent, przednutka, tryl,
- doskonalenie umiejętności gry pamięciowej, zespołowej i z akompaniamentem,
- ćwiczenia w czytaniu nut a`vista,
- umiejętność strojenia fletu,
- umiejętność słuchania własnej gry i korygowania błędów,
- znajomość podstawowych zasad zachowania się na scenie,
- ćwiczenia pomagające w opanowaniu stresu przed i w trakcie występu.

Uczeń realizuje:

- gamy i pasaże durowe do trzech znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami non legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, dynamice mezzo forte, pochod tercjowy. Gamy molowe do trzech znaków przy kluczu wraz z pasażami w przewrotach w tempie umiarkowanym, pochod tercjowy;
- 10 ćwiczeń o zróżnicowanych problemach technicznych;
- cztery utwory z akompaniamentem.

Klasa 4 cyklu sześcioletniego

- dalsze doskonalenie techniki zadęcia i oddechu,
- kształtowanie dźwięku na długich wartościach nut, wydłużanie oddechu,
- doskonalenie gry legato, non-legato, staccato pojedyncze w skali d1 – a3,
- praca nad biegłością palców w skali c1 – a3,
- realizacja zmian dynamicznych zawartych w opracowanych utworach,
- samodzielne opracowywanie krótkich utworów z uwzględnieniem precyzji rytmicznej, artykulacji i oddechu,
- wprowadzenie ozdobników – mordent, przednutka krótka, tryl,
- kształtowanie wrażliwości na środku wyrazu muzycznego,
- doskonalenie umiejętności gry pamięciowej, zespołowej i z akompaniamentem,
- ćwiczenia w czytaniu nut a`vista, korygowanie własnych błędów,
- umiejętność strojenia fletu,
- umiejętność korekcji intonacji oraz zwracanie uwagi na jakość dźwięku,
- umiejętność słuchania własnej gry i korygowania błędów,
- znajomość podstawowych zasad zachowania się na scenie,

- ćwiczenia pomagające w opanowaniu stresu przed i w trakcie występu.

Uczeń realizuje:

- gamy i pasaże durowe do czterech znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw non-legato, legato i staccato w tempie umiarkowanym, dynamice mezzo forte, pochod tercjowy. Gamy minorowe do czterech znaków przy kluczu wraz z pasażami w przewrotach, pochod tercjowy;
- osiem etiud zawierających różne problemy techniczne; • cztery utwory dowolne z akompaniamentem fortepianu.

Klasa 5 cyklu sześcioletniego

- dalsze doskonalenie techniki zadęcia i oddechu,
- kształtowanie dźwięku na długich wartościach nut, wydłużanie oddechu,
- doskonalenie gry legato, non-legato, staccato pojedyncze w skali c1 – h3,
- praca nad biegłością palców w skali c1 – h3,
- swobodne operowanie podstawowymi sposobami artykulacji,
- realizacja zmian dynamicznych zawartych w opracowanych utworach,
- samodzielne opracowywanie krótkich utworów z uwzględnieniem precyzji rytmicznej, artykulacji i oddechu,
- umiejętność grania ozdobników - mordentów, przednutek krótkich, długich, tryli i obiegników,
- kształtowanie wrażliwości na środku wyrazu muzycznego,
- doskonalenie umiejętności gry pamięciowej, zespołowej i z akompaniamentem,
- czytanie nut a'vista i samodzielne opracowywanie zadanych utworów w stopniu podstawowym,
- umiejętność frazowania, rozwijanie świadomej wyobraźni muzycznej,
- umiejętność korekcji intonacji oraz zwracanie uwagi na jakość dźwięku,
- kształtowanie wrażliwości na wibrację dźwięku,
- znajomość zasad zachowania się na scenie,
- ćwiczenia pomagające w opanowaniu stresu przed i w trakcie występu.

Uczeń realizuje:

- gamy majorowe i minorowe, pasaże, pasaże w przewrotach, dominanta septymowa i czterodźwięk zmniejszony w przewrotach do czterech znaków przy kluczu;
- interwały: tercje w gamie majorowej i minorowej, kwarty i kwinty w gamie majorowej;
- osiem etiud zawierających różne problemy techniczne;
- utwór cykliczny w całości lub dwie kontrastujące ze sobą części;
- utwór dowolny.

Klasa 6 cyklu sześcioletniego

- dalsze doskonalenie techniki zadęcia i oddechu,
- kształtowanie dźwięku na długich wartościach nut, wydłużanie oddechu,
- doskonalenie gry legato, non-legato, staccato pojedyncze w skali c1 – c4,
- praca nad biegłością palców w skali c1 – c4,
- umiejętność samodzielnej, świadomej pracy nad zadanym utworem,
- umiejętność właściwej samooceny wykonanego przez siebie utworu,
- swobodne operowanie podstawowymi sposobami artykulacji,
- samodzielne opracowywanie krótkich utworów z uwzględnieniem precyzji rytmicznej, artykulacji i oddechu,
- umiejętność grania ozdobników - mordentów, przednutek krótkich, długich, tryli i obiegników,
- kształtowanie wrażliwości na środku wyrazu muzycznego,
- doskonalenie umiejętności gry pamięciowej, zespołowej i z akompaniamentem,
- czytanie nut a'vista i samodzielne opracowywanie zadanych utworów w stopniu podstawowym,
- umiejętność frazowania, rozwijanie świadomej wyobraźni muzycznej,
- umiejętność korekcji intonacji oraz zwracanie uwagi na jakość dźwięku,
- znajomość zasad zachowania się na scenie,
- ćwiczenia pomagające w opanowaniu stresu przed i w trakcie występu.

Uczeń realizuje:

- gamy majorowe i minorowe, pasaże, pasaże w przewrotach, dominanta septymowa i czterodźwięk zmniejszony w przewrotach do czterech znaków przy kluczu;
- interwały: tercje i oktawy w gamie majorowej i minorowej, kwarty i kwinty w gamie majorowej;
- osiem etiud zawierających różne problemy techniczne;
- utwór cykliczny w całości lub dwie kontrastujące ze sobą części;
- utwór dowolny; • duet lub trio.

Klasa 1 cyklu czteroletniego

- semestr I – materiał kl. 1/6
- semestr II – materiał kl. 2/6

Klasa 2 cyklu czteroletniego

- semestr I – materiał kl. 3/6
- semestr II – materiał kl. 4/6

Klasa 3 cyklu czteroletniego

- materiał kl. 5/6

Klasa 4 cyklu czteroletniego

– materiał kl. 6/6

2. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

- 1) Do najważniejszych kryteriów oceny należy zaliczyć stopień spełnienia wymagań edukacyjnych w danym roku.
- 2) Ponadto ocenie podlegają również:
  - stopień przygotowania ucznia do zajęć,
  - bieżąca praca ucznia podczas lekcji,
  - realizacja zadań muzycznych podanych przez nauczyciela,
  - popisy (klasowe ,szkolne, koncerty),
  - przesłuchania,
  - egzaminy,
  - przesłuchania CEA o różnym zasięgu,
  - konkursy (szkolne , regionalne, ogólnopolskie),
  - oceny cząstkowe odzwierciedlające systematyczność pracy ucznia.
- 3) Założone osiągnięcia ucznia oceniane są podczas egzaminu, w trakcie którego uczeń jest zobowiązany do wykonania następującego programu:

KLASA 2 cyklu sześcioletniego i 1 cyklu czteroletniego:

- gama majorowa, gama minorowa harmoniczna i melodyczna, pasaż, pasaż w przewrotach w tempie umiarkowanym, pochód tercjowy w tempie wolnym artykulacją non-legato,
- dwa ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych,
- dwa utwory dowolne z akompaniamentem, w tym jeden z pamięci.

KLASA 3 cyklu sześcioletniego:

- gama majorowa, pasaż, pasaż w przewrotach w tempie umiarkowanym, pochód tercjowy w tempie wolnym artykulacją non-legato,
- gama minorowa harmoniczna i melodyczna artykulacją non-legato i legato wraz z pasażem w tempie umiarkowanym,
- dwa ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych,
- dwa utwory dowolne z akompaniamentem, w tym jeden z pamięci.

KLASA 4 cyklu sześcioletniego i 2 cyklu czteroletniego :

- gama majorowa, pasaż, pasaż w przewrotach w tempie umiarkowanym, pochod tercjowy artykulacją non-legato, dominanta septymowa, dominanta septymowa w przewrotach,
- gama minorowa harmoniczna i melodyczna artykulacją non-legato i legato wraz z pasażem, pochod tercjowy w tempie umiarkowanym, czterodźwięk zmniejszony, czterodźwięk zmniejszony w przewrotach,
- dwie etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- **utwór** cykliczny z akompaniamentem fortepianu, utwór dowolny wykonany z pamięci.

KLASA 5 cyklu sześcioletniego i 3 cyklu czteroletniego :

- para gam równoległych, pasaże, dominanta septymowa, czterodźwięk zmniejszony oraz interwały,
- dwie etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- utwór cykliczny z akompaniamentem oraz utwór dowolny, w tym jeden wykonany z pamięci.

KLASA 6 cyklu sześcioletniego i 4 cyklu czteroletniego – egzamin końcowy:

- para gam równoległych, pasaże, dominanta septymowa, czterodźwięk zmniejszony oraz interwały,
- dwie etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- utwór cykliczny z akompaniamentem oraz utwór dowolny, w tym jeden wykonany z pamięci.

- 4) **Uczniowie klasy 1 cyklu sześcioletniego** biorą udział na koniec roku szkolnego w przesłuchaniu rocznym, na którym obowiązują wykonane 2 utworów o zróżnicowanych problemach technicznych oraz jeden utwór dowolny wykonany z pamięci.
- 5) Przy ustalaniu **ostatecznej oceny** komisja powinna brać pod uwagę opinię pedagoga prowadzącego ucznia. Nauczyciel, który charakteryzuje swojego ucznia, najpierw powinien trafnie określić jego zalety, a potem wskazać, jakich problemów nie udało mu się rozwiązać i wreszcie podać tego przyczyny.
- 6) **Przy ocenie z egzaminu promocyjnego uwzględnia się** w szczególności jakość wykonania artystycznego (precyzja techniczna i dyscyplina rytmiczna, dokładne odczytanie tekstu, piękny dźwięk, frazowanie, a także styl i interpretacja utworu) oraz wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfikacji zajęć edukacyjnych .

- 7) **Ocenę z egzaminu promocyjnego i końcowego** końcowego ustala się w stopniach według skali, na podstawie liczby punktów uzyskanych przez ucznia z egzaminu według następującej skali:
- a) stopień **CELUJĄCY** - 25 punktów;
  - b) stopień **BARDZO DOBRY** – od 21 do 24 punktów;
  - c) stopień **DOBRY** – od 16 do 20 punktów;
  - d) stopień **DOSTATECZNY** – od 13 do 15 punktów;
  - e) stopień **DOPUSZCZAJĄCY** – 11 i 12 punktów;
  - f) stopień **NIEDOSTATECZNY** – od 0 do 10 punktów.

Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się w przesłuchaniach i konkursach regionalnych, ogólnopolskich lub innych imprezach poza terenem szkoły
- precyzyjnie wykonał program egzaminu,
- jest zaawansowany technicznie,
- cechuje się dużą dojrzałością muzyczną,
- realizuje program wyższy niż obowiązujący w danej klasie,
- w ciągu roku szkolnego zrealizował dużą partię materiału (wykraczającą poza ilość przewidzianą dla ucznia bardzo dobrego i dobrego).

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się dokładnością w pamięciowym opanowaniu programu egzaminacyjnego, biegłością aparatu ruchowego oraz właściwą interpretacją utworów,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,
- uczestniczy, z pozytywnym wynikiem, we wszystkich przesłuchaniach organizowanych przez sekcję,
- odznacza się poziomem umiejętności instrumentalnych kwalifikujących do prezentacji na estradzie (bierze udział w konkursach, przesłuchaniach, popisach, koncertach szkolnych i pozaszkolnych).

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- dobrze wykonał program egzaminacyjny (możliwość drobnych niedociągnięć w realizacji tekstu muzycznego i interpretacji utworów),
- jest sprawny technicznie,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,

- uczestniczy, z pozytywnym wynikiem, we wszystkich przesłuchaniach organizowanych przez Sekcję,
- bierze udział w popisach i koncertach szkolnych.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- program egzaminacyjny opanował pamięciowo, lecz wykonał go słabo, z licznymi usterkami w zakresie dokładności tekstu muzycznego
- ma problemy związane z techniką gry,
- realizuje zadania techniczno – wykonawcze i materiał danej klasy lub klasy programowo niższej,

Ocenę DOPUSZCZAJACĄ otrzymuje uczeń, który:

- spełniania wymagania edukacyjne w stopniu minimalnym, co poważnie utrudni, a nawet może uniemożliwi dalsze kształcenie,
- zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyraźnie nie spełnia wymagań edukacyjnych, co uniemożliwia dalsze kształcenie.
  - nie opanował pamięciowo programu na egzamin,
  - nie zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
  - ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
  - pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.
- 9) Możliwe jest wystawianie **oceny dopuszczającej** z wszelkich przesłuchań odbywających się w roku szkolnym – ocena ta sugeruje, że uczeń nie spełnił wymagań danego przesłuchania, ale ma możliwość poprawy i wykazania się w dalszej nauce.
- 10) W przypadku ucznia, który jest pod opieką Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej (wymagane zaświadczenie) należy dostosować wymagania edukacyjne do możliwości ucznia
- 11) Uczniowie klas najwyższych oraz uczniowie przygotowujący się do przeglądów i konkursów pozaszkolnych mogą w ciągu roku szkolnego zrealizować mniejszą ilość utworów niż zalecana jest w w/w punktach w przypadku, gdy są to utwory o dużym stopniu trudności, wymagającym większego nakładu pracy.

3. OPIS OSIĄGNIĘĆ PO ZAKOŃCZENIU ETAPU EDUKACYJNEGO.

- 1) Uczeń posiada podstawową wiedzę z zakresu historii instrumentu, potrafi nazwać poszczególne jego części oraz zna sposoby utrzymywania w czystości instrumentu.
- 2) Uczeń opanował podstawowe techniki oddechu i zadęcia, posiada wiedzę na temat prawidłowej postawy oraz trzymania instrumentu i wykorzystuje to w praktyce.
- 3) Uczeń swobodnie operuje podstawowymi sposobami artykulacji, w grze słyszalne są różnice dynamiczne, potrafi wykonywać ozdobniki (tryle, mordenty, przednutki długie i krótkie, obiegniki).
- 4) Uczeń osiągnął podstawowy stopień biegłości palcowej w skali fletu c1 – c4.
- 5) Uczeń potrafi grać z pamięci, z akompaniamentem fortepianu oraz w zespole.
- 6) Uczeń potrafi czytać nuty a'vista w stopniu podstawowym.
- 7) Uczeń potrafi dostroić swój instrument do drugiego instrumentalisty, koryguje wychylenia intonacyjne w trakcie gry.
- 8) Uczeń jest w stanie samodzielnie opracować krótki utwór z uwzględnieniem właściwej artykulacji, dynamiki, precyzji rytmicznej i z logicznie ułożonymi oddechami.
- 9) Uczeń posiada umiejętność właściwej samooceny.
- 10) Uczeń jest wrażliwy na jakość dźwięku, potrafi korygować własne błędy, posiada umiejętność frazowania.
- 11) Uczeń potrafi grać z wibracją dźwięku.
- 12) Uczeń posiada podstawową wiedzę z zakresu form muzycznych, czołowych kompozytorów w literaturze fletowej, zna zasady zachowania się na scenie, potrafi opanować treść sceniczną w stopniu pozwalającym wykonać poprawnie przygotowany program.
- 13) Uczeń jest przygotowany do dalszej edukacji w szkole muzycznej II stopnia.

V. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

1. OGÓLNA KONCEPCJA:

Program nauczania napisany został na podstawie:

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (poz. 1754 z dnia 31.08.2023 r.)

- Rozporządzenie MKiDN z dnia z 17 listopada 2021 r. sprawie szczegółowych warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 26 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (poz. 2041 z dnia 28.09.2023 r.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

Program nauczania z zakresu gry na flecie poprzecznym w szkole muzycznej I stopnia jest usystematyzowaniem zagadnień możliwych do realizacji w ciągu 6 lat uczęszczania i nauki cyklu sześcioletniego oraz 4 lat cyklu czteroletniego.

W programie jasno określone są cele edukacyjne i materiał nauczania dla każdej klasy. Szczegółowo opisane treści nauczania dla danej klasy i program, jaki powinien wykonać uczeń na przesłuchaniach szkolnych.

Na każdym etapie edukacyjnym został umieszczony spis literatury fletowej, z której uczeń będzie korzystał w danej klasie. Podana literatura obejmuje szkoły fletowe, zbiory etud i ćwiczeń, zbiory z utworami oraz utwory dowolne.

Program stworzony jest w celu usystematyzowania problemów związanych z nauką gry na flecie poprzecznym. Jest pomocą dla nauczyciela prowadzącego. Wskazuje kolejne etapy nauczania tak, aby uczeń nie miał trudności z przyswajaniem kolejnych zagadnień. Pozwala również na obiektywne ocenianie każdego ucznia dzięki zawartym wymaganiom oraz kryterium oceniania.

Przedstawiony program wykorzystuje koncepcje sprawdzone w praktyce edukacyjnej i poparte wynikami badań. Wyznaczony programem proces kształcenia muzycznego uwzględnia:

- potrzeby ekspresji i komunikowania się;
- tworzenie i wzbogacanie doświadczeń przez własne działania artystyczne;
- potrzebę przeżyć estetycznych na różnym poziomie dojrzałości;
- sprawdzanie własnych osiągnięć i umiejętności prowadzących do samooceny i poczucia sukcesu;
- poznawanie zjawisk muzycznych tradycyjnych i współczesnej kultury.

Treści kształcenia gry na flecie poprzecznym wynikające z ogólnych założeń programu i treści repertuarowe nawiązują do treści nauczania innych przedmiotów, tj.: kształcenie słuchu, rytmika oraz audycje muzyczne .

Program można realizować na różnym poziomie trudności i szczegółowości. Podyktowane jest to:

- koniecznością odrębnego traktowania każdego ucznia;
- dużymi różnicami indywidualnymi w poziomie zdolności muzycznych, zainteresowań i motywacji do rozwijania umiejętności muzycznych;
- potrzebą pozostawienia nauczycielowi swobody w wyborze treści szczegółowych i dróg rozwoju muzycznego uczniów; jest to warunkiem twórczego ich udziału w tym procesie.

1. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Program nauczania napisany jest pod kątem przedmiotu głównego – fletu poprzecznego w szkole muzycznej I stopnia. Nie znaczy to jednak, że uczeń na zajęciach lekcyjnych z fletu poznaje tylko tajniki gry na tym instrumencie. Nauczyciel przedmiotu głównego powinien być przygotowany na przekazywanie wiedzy ogólnomuzycznej pomimo, iż takie przedmioty są obowiązkowe w szkole.

Wykonywane utwory wymagają oprowadzenia po epoce, z której pochodzą, stylach, jakie obowiązywały w danym czasie i wreszcie ukazanie sylwetki kompozytora danego dzieła. Często istnieje potrzeba wytłumaczenia uczniowi zasad dotyczących budowy gam, trójdźwięków i ich przewrotów oraz interwałów. Ich umiejętności wykonywania wymaga program nauczania, nierzadko uczniowie mają problem z przeniesieniem wiedzy zdobytej na przedmiotach ogólnomuzycznych na praktykę gry na instrumencie.

Kolejnym zagadnieniem jest umiejętność zachowania się na scenie, odpowiedni ubiór i znajomość sposobów radzenia sobie z treścią sceniczną. Na zajęciach z przedmiotu głównego uczniowie uczą się również samodzielnej pracy oraz umiejętności organizacji czasu. Nieoceniona jest w tym zakresie pomoc rodziców, zwłaszcza tych dzieci, które uczęszczają do klasy pierwszej i nie potrafią jeszcze samodzielnie czytać w stopniu pozwalającym na zrozumienie tekstu. Nierzadko napotyka się na duży opór w rozpoznawaniu nut na pięciolinii czy umiejętność określenia czasu trwania danej nuty. Nauczyciel prowadzący musi wykazać się dużą cierpliwością i kreatywnością aby uczeń skutecznie przyswoił sobie abstrakcyjną dla niego wiedzę.

LITERATURA :

PIERWSZY rok nauki:

- E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. I*
- G. Gariboldi – *Metode complete*
- F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz.I A.*
- Błaszcyk – *Młody flecista*
- A. Lehmann – *Mój przyjaciel flet*

E. Weinzierl, E. Wachter – *Gramy na flecie cz. I*
G. Engel – *Die Flotenmaus cz. I*
B. Gisler – Haase – *Die Flotenschule*

Łatwe utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu oraz proste duety.

DRUGI rok nauki:

E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. I*
G. Gariboldi – *First Exercises for Flute*
G. Gariboldi – *Metode complete*
F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz. I*
A. Błaszcyk – *Młody flecista*
G. Engel – *Die Flotenmaus cz. I*
B. Gisler – Haase – *Die Flotenschule cz. I, cz. II*
A. Lehmann – *Mój przyjaciel flet*
E. Weinzierl, E. Wachter – *Gramy na flecie cz. I*
T. Wye – *Flote Lernen cz. I*
J. van Beekum – *Speel-studieboek voor de beginnende fluitist*

Łatwe utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu oraz proste duety.

TRZECI rok nauki:

E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. I*
G. Gariboldi – *First Exercises for Flute*
G. Gariboldi – *Metode complete*
F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz. I*
A. Błaszcyk – *Młody flecista*
G. Engel – *Die Flotenmaus cz. II*
B. Gisler – Haase – *Die Flotenschule cz. I, cz. II*
A. Lehmann – *Mój przyjaciel flet*
E. Weinzierl, E. Wachter – *Gramy na flecie cz. I, cz. II*
T. Wye – *Flote Lernen cz. I*
T. Wye – *Complete Daily Exercises for the Flute*
J. M. Damase – *50 Easy and Progressive studies for Flute*
A. Bullard – *30 Etiud na flet cz. I*
J. van Beekum – *Speel-studieboek voor de beginnende fluitist*

ZBIORY UTWORÓW:

R. Guzik – *Gramy na dwa flety*
T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury barokowe i klasyczne w łatwym układzie na flet i fortepian*

T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury romantyczne w łatwym układzie na flet z fortepianem* G.
Wohlgemuth – *Klassisches spielbuch fur blockflote und clavier*

UTWORY DOWOLNE:

E. Bozza – *Aria*
A. Dworzak – *Humoreska*
J.F. Telemann – *Arioso*
B. Files – *Kołysanka*
J. Brahms – *Kołysanka*
R. Schumann – *Wesoły wieśniak*
J. Haydn – *Serenada*
D. Szostakowicz – *Street organ*
V. Tsibin – *The spring's smile*
J. Straus – *Champagner – Polka* (ar. Anton Gisler)

Utwory solowe I z akompaniamentem fortepianu oraz duety z w/w szkół fletowych.

CZWARTY rok nauki:

E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. I, cz. II*
G. Gariboldi – *Metode complete*
F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz. I, cz. II*
B. Gisler – Haase – *Die Flotenschule cz. III*
E. Weinzierl, E. Wachter – *Gramy na flecie cz. I, cz. II*
T. Wye – *Flote Lernen cz. II*
T. Wye – *Complete Daily Exercises for the Flute*
J. M. Damase – *50 Easy and Progressive studies for Flute*
A. Bullard – *30 Etiud na flet cz. I*
J. van Beekum – *30 studies for flute*
J. J. Quantz – *Capricen, Fantasien und Stucke Flote Solo*

ZBIORY UTWORÓW:

R. Guzik – *Gramy na dwa flety*
T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury barokowe i klasyczne w łatwym układzie na flet i fortepian*
T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury romantyczne w łatwym układzie na flet z fortepianem*
G. Wohlgemuth – *Klassisches spielbuch fur blockflote und clavier*
G. Ph. Telemann – *12 Sonat na skrzypce lub flet i basso continuo*

UTWORY CYKLICZNE I DOWOLNE:

J. F. Haendel – *Sonaty op. 1*
B. Marcello – *Sonaty op. 2*
Fr. Gossec – *Gawot*
A. Corelli – *Gigue*

J. Ph. Rameau – *Tamburyn*

T. Muller – *Le petit bonze et son shakuhachi*

Utwory solowe, z akompaniamentem fortepianu oraz duety z w/w szkół fletowych.

PIĄTY rok nauki:

E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. I, cz. II*

G. Gariboldi – *Metode complete*

G. Gariboldi – *20 petites etudes pour la flute*

G. Gariboldi – *Exercices Journalies*

M. Moyse – *25 Melodische ubungen mit variationen*

M. Moyse – *24 etiudy melodyczne*

M. Moyse – *Gammes et Arpeges*

M. Moyse – *100 Etiudes faciles yet progressives d'apres Cramer*

F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz. II*

E. Weinzierl, E. Wachter – *Gramy na flecie cz. II*

J. M. Damase – *50 Easy and Progressive studies for Flute*

J. van Beekum – *30 studies for flute*

J. J. Quantz – *Capricen, Fantasien und Stucke Flote Solo*

P.L. Graf – *Check-up (20 podstawowych ćwiczeń dla flecistów)*

ZBIORY UTWORÓW:

T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury barokowe i klasyczne w łatwym układzie na flet i fortepian*

T. Kaban, M. Błażej – *Miniatury romantyczne w łatwym układzie na flet z fortepianem*

G. Ph. Telemann – *12 Sonat na skrzypce lub flet i basso continuo*

A. Tsyppkin – *Romantic album pieces for flute and piano*

J. Szebenyi, O. Nagy – *Concert pieces for flute and piano*

F. M. Veracini – *12 Sonaten fur blockflote und basso continuo*

J. B. Loeillet – *12 Sonat na flet I basso continuo op. 3*

UTWORY CYKLICZNE I DOWOLNE:

J. F. Haendel – *Sonaty op. 1-3*

B. Marcello – *Sonaty op. 2*

F. Devienne – *18 łatwych duetów*

G. Faure - *Sicilienne*

W. Popp – *Mała igraszka*

W. Popp – *Koncertino*

J. B. Joeillet – *Sonata e-moll*

G. Faure – *Bercause op.16*

E. Kohler – *Walc hiszpański*

M. Moszkowski – *Taniec hiszpański nr 2*

F. Mendelsohn Bartholdy – *Pieśń bez słów*

T. Albinoni – *Adagio g-moll*

G. B. Bononcini – *Divertimento da camera*

A. Borodin – *Tańce połowieckie*

H. Mancini – *The Pink Panter*

- J. Sibelius – *Romance Op. 78 nr 2*
R. Guiot – *Rome, en caleche*
F. Aubin – *Dans la roulette des gitans*

Utwory solowe, z akompaniamentem fortepianu oraz duety z w/w szkół fletowych.

SZÓSTY rok nauki

- E. Towarnicki – *Szkoła na flet cz. II*
G. Gariboldi – *Metode complete*
G. Gariboldi – *20 petites etudes pour la flute*
G. Gariboldi – *Exercices Journalies*
M. Moyse – *25 Melodische ubungen mit variationen*
M. Moyse – *24 etiudy melodyczne*
M. Moyse – *Gammes et Arpeges*
M. Moyse – *100 Etiudes faciles yet progressives d'apres Cramer*
M. Moyse – *15 Melodische ubungen op. 4*
F. Tomaszewski – *Wybór etiud cz. II, cz. III*
E. Kohler – *Etiudy romantyczne na flet op. 66*
J. M. Damase – *50 Easy and Progressive studies for Flute*
J. van Beekum – *30 studies for flute*
J. J. Quantz – *Capricen, Fantasien und Stucke Flote Solo*
T. Wye – *Practice book for the flute cz. IV*
P.L. Graf – *Check-up (20 podstawowych ćwiczeń dla flecistów)*

ZBIORY UTWORÓW:

- F. Chopin – *Słynne transkrypcje na flet i fortepian*
G. Ph. Telemann – *12 Sonat na skrzypce lub flet i basso continuo*
A. Tsyppkin – *Romantic album pieces for flute and piano*
J. Szebenyi, O. Nagy – *Concert pieces for flute and piano*
F. M. Veracini – *12 Sonaten fur blockflote und basso continuo*
J. B. Loeillet – *12 Sonat na flet I basso continuo op. 3*
R. Valentine – *12 Sonat na flet*

UTWORY CYKLICZNE I DOWOLNE:

- G. Faure – *Sicilienne*
J.G. Linicke – *Koncert G-dur*
A. Vivaldi – *Koncert G-dur op. 10 nr 4*
A. Vivaldi – *Koncert G-dur op. 10 nr 5*
A. Vivaldi – *Koncert a - moll*
St. Moniuszko – *Przqśniczka*
J. Zach – *Koncert D-dut*
W. A. Mozart – *Sonate I*
P. Proust – *La Grande parade*

Utwory solowe, z akompaniamentem fortepianu oraz duety z w/w szkół fletowych.

Wymienione w poszczególnych klasach utwory są propozycjami, które mogą być zastąpione innymi w miarę pozyskiwania nowej literatury muzycznej.

2. OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PROGRAMU.

Zajęcia są prowadzone indywidualnie.

Realizacja niniejszego programu wymaga przeznaczenia na przedmiot w klasach 1 - 3/6 - 30 min. dwa razy w tygodniu, a w klasach 4- 6/6 oraz 1 - 4/4 - 45 min. również dwa razy w tygodniu.

Dla uczniów wybitnie uzdolnionych osiągających znaczące sukcesy artystyczne wymiar czasu zajęć może być zwiększony, nie więcej jednak niż o 30 minut tygodniowo.

W salach, w których odbywają się zajęcia powinny znajdować się pulpit, pianino, lustro. Klasy powinny być kameralne, odpowiednio wyciszone. Wskazane byłoby, aby miały dobrą akustykę. Ważne są również:

- ilość instrumentów równa ilości uczniów w klasie – instrument może być własny bądź szkolny,
- dostęp do biblioteki szkolnej,
- zajęcia z akompaniamentem,
- współpraca z rodzicami,
- systematyczna i samodzielna praca ucznia w domu.

4. FLET POPRZECZNY JAKO PRZEDMIOT: INSTRUMENT DODATKOWY

Uczniowie uczęszczający na przedmiot Instrument dodatkowy – flet poprzeczny, zobligowani są zrealizować program jednego roku nauczania gry na tym instrumencie w ciągu dwóch lat.

Program wprowadzony został Zarządzeniem Dyrektora Szkoły PSM I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze nr 5/2023/2024 z dnia 18.10.2023 r. na podstawie UCHWAŁY nr 6/2023/204 Rady Pedagogicznej z dnia 18.10.2023 r.